

СЕКЦІЯ 2 ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ

БОЖЕСТВЕННОСТІ РОЗУМНОГО НАЧАЛА «СОФОКРАТА» В КОНЦЕПТІ ПЛАТОНА ТА ЙОГО СИМВОЛІЧНО-МЕТАФОРІЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

THE DIVINITY OF THE RATIONAL PRINCIPLE OF «SOPHOCRATES» IN PLATO'S CONCEPT AND ITS SYMBOLIC AND METAPHORICAL INTERPRETATIONS

У статті наголошено, що в добу постнекласичної науки, інформаційного соціуму ірраціоналізм війн, елітарної корупції потребує некласичного прояснення природи розуму в закладеній філософсько-психологічній настанові холізму Платона (К. Поппер) на єдність буття. Софійність Розуму в концепті Платона розкрито як інтегруючу силу цілісності свідомості, душі «софократів» – мудреців-правителів, їх ієрархічного долучення до Єдиного. В інтерпретації К.Юнга ієрархічна організація природи розуму постає більш диференційовано, божественна структура цілісності якого структурована ієрархічною цілісністю Розуму Христа з субординацією 3-х сфер Христу як сонячного ядра душі, з її сферами зовнішнього розуму, волі, жадань. Вказано на апіорний, цілісний, диференційований, недUALний характер софійного розуму як носія індивідуального першообразу довершеної людини (Христа-самої), добродійності її Богорозуму, властивості, стани, «зрілопадіння» в дуалізм роз'єднання з Єдиним і «вознесіння» як приріст міри софійності Розуму цілісності, специфіку внутрішнього пережиття «Христа в нас», дано інтерпретації Христосвідомості в процесі дозрівання соціального інтелекту через міфо-релігійну, філософську, наукову свідомість в її класичній, некласичній, посткласичній парадигмах з їх образами, символами, метафорами. Зауважено на суголосність з езотеризмом християн, інтенціями постнекласичної квантово-польової інтерпретації людини в континуумі її диференційованої множинно-єдиної природи, з Постулатами Науки Єдиного Життя, оминаючи дуалізм замилування чарами Платона і його стигматизації ортодоксією матеріалізму без відмови від наукової критики упереджень мислителя. Наголошено, що апперцептивні поняття у Платона як інструментальні символи транслюють несвідомі змісти і в наукову свідомість для їх наукового витлумачення, інтеграції в постнекласиці, завдяки чому Богоприроду людини як зміст несвідомого буде усвідомлено у науці. Софійний розум архетипу Софії в психіці українців – запорука онтологічного оптимізму.

Ключові слова: Платон, розум, душа, мудрість, самість, Христос, символи.

The article emphasizes that in the era of post-non-classical science, information society, the irrationalism of wars, elitist corruption requires a non-classical clarification of the nature of reason in the established philosophical-psychological guideline of Plato's holism (K. Popper) on the unity of being. The Sophia of Reason in Plato's concept is revealed as the integrating force of the integrity of consciousness, the soul of the «Sophocrats» – sages-rulers, their hierarchical attachment to the One. In K. Jung's interpretation, the hierarchical organization of the nature of reason appears more differentiated, the divine structure of integrity of which is structured by the hierarchical integrity of the Mind of Christ with the subordination of the 3 sonship of Christ as the solar core of the soul, with its spheres of external reason, will, and desires. The article points out the a priori, integral, differentiated, non-dual nature of the Sophia reason as the bearer of the individual archetype of the perfected human (Christ-Self), the benevolent qualities of his Divine Reason, properties, states, «fall from grace» into the dualism of separation from the One and «ascension» as the increase in the degree of Sophia of the Reason of integrity, the specificity of the internal experience of «Christ in us»; it also provides interpretations of Christ consciousness in the process of maturation of social intelligence through mytho-religious, philosophical, scientific consciousness in its classical, non-classical, post-classical paradigms with their images, symbols, metaphors. The article notes the consonance with the esotericism of Christians, the intentions of the post-nonclassical quantum-field interpretation of man in the continuum of his differentiated multiple-united nature, with the Postulates of the Science of One Life, bypassing the dualism of infatuation with Plato's charms and his stigmatization by the orthodoxy of materialism without renouncing the scientific criticism of the thinker's prejudices. It is emphasized that Plato's apperceptive concepts as instrumental symbols translate unconscious contents into scientific consciousness for their scientific interpretation, integration in post-non-classicism, thanks to which the Divine Nature of man as the contents of the unconscious will be realized in science. The Sophia reason of the archetype of Sophia in the psyche of Ukrainians is the key to ontological optimism.

Key words: Plato, reason, soul, wisdom, self, Christ, symbols.

УДК 141.131:130.11:27-31

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.65.4>

Буркало В.В.

к.філос.н., доцент,
доцент кафедри політології
і державного управління
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»

Постановка проблеми. Постнекласична наука, раціональність (II пол. – поч. XXI ст.) світоглядно має нові інтерпретації світу, його образи, символи, метафори. В дискусіях,

інтерпретаціях переосмислюється, не без опору структур психіки, існуюча парадигма. Кристалізується неочевидне для класики, некласичної науки. Переконавання К. Юнга,

що «в усіх сферах науки існують психологічні передумови, які мають вирішальний вплив на вибір матеріалу, методи опрацювання, способи висовування, а також конструювання гіпотез і теорій» [19, с. 109] методологічно усталене в неklasичній науці. Філософи, фізики, психологи, антропологи, генетики дедалі частіше в раціональності постнеklasичної науки вбачають перегук, синтез ідей, понять релігії, філософії (дао, логос, нус, холон Платона) з квантовою фізикою, синергетикою, принципами антропності, холізму, голографії, фракталу (людина – образ і подоба Бога), трансперсональної, інтегральної психології, парапсихології, інтегральної свідомості, інформаційно-польової генетики, нейропсихолінгвістики з виходом на майбутнє розуму (Кайку М.), Ното Deus – Людину Божественну (Ю.Н. Харарі), метафізику, новітні вчення [22–24], Науку Єдиного Життя [7; 14]. У методологічній свідомості науки лінгвістичний поворот аналізу від суб'єкт-об'єктної взаємодії до знаково-символічного моделювання і реальності, і операціоналізації її образів мовно репрезентує буття як аналіз ідей через семіозис об'єктів в знаках показників приладів математичної мови природи [5, с. 223]. Процедури інтерпретації, полілінійності, поліваріантності, множина моделей, плюралізм припускають комунікативна артикуляція разом з принципами антропності, холонності, з усвідомленням, що всесвіт, планета, дух, життя, розум – одне інформаційно-енергетичне ціле, ведуть до ідеї «святості буття», «благоговіння перед буттям» як зустріч з Єдиним, Божоявлення [5, с. 274–275], де людина постає як вертикальна мережева істота, звернена до Універсуму [5, с. 284]. А обурдкі, ірраціоналізм війн – це стан розуму, що в обмеженості свого світосприйняття вчиняє «раціонально», дизгармонізуючи ціле, елементом якого він є. Тоді: вихід на цілісність світосприйняття – це вихід на більш високий цілісний розум вертикальної мережевої істоти? Яка ж природа такого розуму?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема інтерпретації квантової механіки, репрезентанта постнеklasики – одна з центральних тем філософії науки, коли речі, людина постають як відкриті інформаційно-енергетичні квантово-польові структури [16, с. 112], а концепція цілісності веде до «усвідомлення найглибшого ... інтимного, фізично нерозривного зв'язку між людиною (спостерігачем) та світом» [16, с. 113], і що розум взаємодіє з фундаментальним рівнем матерії. Платон один з перших охопив проблематику цілісності, де онтологія, гносеологія, психологія, етика, космологія, політологія, естетика, теологія взаємообумовлені. Інтерпретації такого взаємозв'язку залежать від архетипних передумов. За К. Юнгом, немає «нічого враз-

ливішого, ніж наукова побудова. Адже це лише ефемерна спроба пояснити кілька фактів, а не вічна істина» [20, с. 93]. Інтерпретації суцього розумом на рівні міфо-релігійної, філософської, наукової свідомості в її варіаціях (класика, неklasика, постнеklasика) є стадіями дозрівання розуму. Циклічні злети, падіння (тоталітаризм, війни) раціо ведуть до все більш цілісної взаємодії людини зі «святістю буття» в бутті Єдиного. Маємо рівневі типи раціональності. А «раціоналізм» сучасника, звільненого класичною наукою від ортодоксії релігії, знищив «здатність до сприйняття символів та ідей божественного», перервавши моральні, духовні традиції [20, с. 95]. Поняття «архетип» неklasичної аналітичної психології повертає затавроване у класичному природознавстві як забобон інтелектуалам. Сам архетип «є синонімом «ідеї» в платонівському розумінні», де «ідея є преекзистентною і вищою за будь-яку феноменальність», а Бог як «архетипове світло» – вираз думки, що «він є «прообразом» будь-якого світла» [20, с. 106–107].

К. Юнг неодноразово звертався до спадку Платона. Кантівське вчення про категорії, за К. Юнгом, «готує відродження Платонівського духу», коли «не існує жодної емпірії, яка б не була збагненна й водночас обмежена апіорними структурами пізнання» [20, с. 108]. Тож апіорні структури дозволяють збагнути або обмежують осягнення емпірії розумом в його ієрархічно рівневих виявах. Менш організований розум не може вийти за свої межі, продукує свій тип «переконливої» раціональності, але може бути емпірією для більш високоорганізованих структур розуму.

Чари Платона, як ворога відкритого суспільства, розвінчує К. Поппер за його тоталітаристські тенденції в політичній філософії. Наголос Платона «на цілісності і єдності... держави» Поппер позначає терміном «холізм», ба більше, політичним холізмом, оскільки ідеальна держава Платона є копією оригіналу – ідеї Блага, а індивід – копія недосконалої держави [13, с. 96–97]. Тезу холізму підкреслено цитатою Платона в «Законах»: «Буття виникає не заради тебе, а, навпаки, ти – заради нього» [13, с. 97]. Такий концепт держави Поппер характеризує як «суб'єктивний або психологічний, оскільки він [Платон – прим. Б.В.] описує державу не як взагалі подібну до того чи іншого організму, а як тотожну людському індивіду, а конкретніше – людській душі» [13, с. 98]. І стадії виродження держави – наслідок інволюції душі людини, її природи, роду людей загалом. Із постулату «психологізму», за Поппером, впливають елементи містики і забобон Платона [13, с. 101].

Отже, Поппер вбачає в концепті Платона «фундаментальний метафізичний дуалізм»: в логіці – Єдиного і Множинного; в епісте-

мології – раціонального знання на основі чистого мислення і гадки (нечистого мислення) на основі індивідуального досвіду; в онтології – однієї, незмінної, справжньої реальності і багатьох мінливих, оманливих примар, чистого буття і становлення, змін; в космології – того, що творить і твореного, що розвалюється; в етиці – блага, що зберігає і зла, що розбещує; в політиці – єдиного колективу, держави, спроможних досягти досконалості й автаркії і великої маси індивідів, приватних громадян, завжди недосконалих, чий здібності утискуються задля єдності держави [13, с. 101–102]. Втім Поппер прямо не зазначає дуалізм в психології, хоча за логікою це протиставлення між: божественним (філософським) началом розуму людини, яке єднає з Цілим, Благом, Єдиним і її людською природою, що роз'єднує з Благом, з Єдиним; Божественним Розумом і егоцентричним розумом; Божественним Еросом і хтивістю; Божественною Волею і его-волею; Божественними бажаннями (найближчі до розуму «пожадання царственні і чеснотливі») і людськими (еротичні, деспотичні пожадання найдалі відбігають від розуму, філософії, закону, порядку) [9, с. 292]; відчуття себе єдиним з Єдиним (божественна ідентичність) і ідентифікація себе з тілом, бажаннями, людським розумом, волею, тощо. Однак Поппер вказує, що Платон протиставляє складові душі («розум, енергію, звірячий інстинкт») одна одній, наче вони «різні й ворожі люди». Поппер цитує Дж. Гроута: «Отже, нам кажуть ..., що хоча людина і виглядає як Однинна, насправді вона – Множинна ...попри те, що Держава виглядає Множинною, насправді – вона Однинна» [13, с. 96–97]. З позиції постнекласики така критика радше похвала, потребує більш диференційованого підходу до розуміння природи софійного (мудрого) розуму учених-мудреців, що правлять, «софократів» [13, с. 166]. Крах тоталітаризму, ієрархічного принципу диктату держави над індивідом, імперії над народами «похитнули догмат платонізму як імперативу панування загального над індивідуальним та одиничним» [5, с. 231]. Принцип монадності (філософ С. Кримський) заперечує усяку абсолютизацію (світової ідеї, Бога, матерії як універсальної субстанції) і є принципом цілого, що «не виключає плюралістичності форм свого функціонування, кожна з яких може стати індивідуальним виразом загального». А «індивідуальне – це не одиничне, а єдине, яке здатне втілювати весь світ, стискаючи його в межах особистості» [5, с. 231]. Тобто людина як монадна цілісність є не одиничним, а індивідуально єдина вертикальна мережева істота, звернена до Універсуму [5, с. 284]. Індивідуальність народу, людства теж постає в цій іпостасі.

У В. Роменця, учнів філософсько-психологічна цілісність учинку [15, с. 73] веде від філософії до психософії – канону мудрості [15, с. 860–862] вчинку з аналізом ситуації, мотиву, дії, післядії (рефлексії), інтеріоризації, катарсису, екстазу, преображення, до Софії як синкретизму буття, «його переживання як миттєвості і вічності», софійного вияву себе з подоланням відносин мети і засобів як антитез [15, с. 779–781], єднання зі своєю самістю – найвищою повнотою свого єства [8, с. 580], і від своєї унікальності до вищого єднання [8, с. 595–599]. По суті тут, і Кримським, схоплено Постулат Єдиного Життя: «Гармонія (взаємне існування) Індивідуальності і Єдності – запорука вічності (незворушності) Життя. Спрямованість Єдності на розвиток Індивідуальності, а Індивідуальності на розвиток, процвітання Єдності» – вічний Маятник Єдиного Життя [14, с. 22]. Індивідуальність (Матеріальність в діапазонах Єдиного Енергополя) і Єдність (Духовність) Єдиного Життя й Любов (Психічна Енергія) Єдиного Життя між Ними – полюбовний Маятник Єдиного Буття [7, с. 41]. Така закономірна взаємодія «визначає можливість розвитку Єдиного» [7, с. 21]. Визнання Єдиного для інтелектуально зрослого людства обов'язкове [1, с. 32], є Вибором Мудрості Індивідуально Єдиного Буття – Любові зі Знанням Єдиного Життя Єдиного [1, с. 16–17, 48, 60]. В навчальній літературі філософи більше наголошують на дуалізм тіла і душі у Платона. В курсі історії психології психологічний дуалізм людини чітко позначено як поділ душі на розумну, божественну, безсмертну і нерозумну, смертну [8]. 2-х і 3-х (розумна, подразнювальна, пожадлива) частинний поділ М. Махнін поєднав. Душа у Платона постає у «вигляді: частина розумна і частина нерозумна, яка в свою чергу розділяється на подразнювальну і пожадливу» [6]. Розум – здібність мислення, пізнання, «внутрішня людина», ієрархічно домінує в душі, джерело благородного, наближаючи до небес, до божественного. Пожадливість – найнижча нерозумна частина, чуттєві побажання, пристрасті, прагнення, жадання. Подразнювана частина – серединна між розумною і пожаливою, може бути як початком благородних, так і пожадливих прагнень [6]. Розрізнення важливе, але не проникає в суть природи «божественного розуму». Це радше раціоналізація в межах класики. Некласичне, тим паче посткласичне прояснення потребує глибшого осягнення, як в аналізі ідей К. Юнга автор слушно стверджує, що «через індивідуальне психічне буття», індивідуальне «прийняття-переживання релігійної або філософської установки» в процесі індивідуації відбувається «становлення Самості, тобто становлення Бога у внутрішньому бутті особистості» як найглибшої таємниці людини, від якої залежить її пси-

хічне здоров'я, «встановлюється вплив Бога на людину» [6]. Втім, і філософи, і психологи акцентують на просвітленні розуму у Платона, а структура «божественного розуму» майже поза увагою.

Аналіз чітко розмежує розум дуальний, що роз'єднує з Універсумом і розум «крилатий», софійний, монадний, цілісний (але спектрально диференційований – Множинний), що єднає з Універсумом. Перше веде до релігійної, наукової ортодоксії, опозиції науки і релігії, науковця і святого-містика, до підкорення, централізації мереж олігархічних кластерів, їх війн, «дружби» автократів (від Путіна до нарциса Д. Трампа), тиранії цифрової цивілізації, друге – відкриває простір творчості, софійного поєднання розуму і святості в одній індивідуальності, у всіх інститутах без їх претензій на виняткову богообраність, до метамодерну в культурі, пантеїзму, холізму, кордоцентризму, кластерів мережових динамічних венчурних груп, мережових братств, мережевої «цивілізації любові» [5, с. 289].

Мета статті – проаналізувати природу, структуру, процеси, властивості, етнопсихологічну архетипну специфіку, стани, функціональний сенс божественності софійного розуму софократа в поліфонії метафоро-символічних інтерпретацій філософсько-психологічної настанови концепту Платона на єдність буття.

Виклад основного матеріалу. Звертання до психолого-філософського спадку Платона, варіацій його інтерпретацій уможлиблює пошук інваріанту творчого налаштування власної системи свідомості закономірно цілісно проявляти себе в цілісності суцього без війн, без начала жадоби олігархів, глибше усвідомлюючи можливості, межі світоглядних підходів науки, інструментів, осягаючи інтенції постнекласики. Цьому сприяють і архетипові етнопсихологічні ментальні відмінності світобачення, зокрема між українцями (онтологічно – прагнення увійти в буття; в культурі – поряд з «життями святих» розвивались прикладні жанри, практичні аспекти філософської етики; в способі життя – етнічна цінність особи, жінки) і росіянами (намаганням піднятися над буттям; перевага агіографічного жанру, де мораль розраховується на святих, мучеників; візантизм [5, с. 233], підкорення церкви від владі, імперство). С. Кримський підмічає, що усвідомлення української архетипної ідеологемі Софії, спроможної поєднати домінанту Логосу Заходу з архетипами Дао і Дхарми Сходу [5, с. 284] в поступові до цивілізації любові [5, с. 289] є виявом трансперсональних цінностей монадної людини постісторії, здатної репрезентувати Універсум [5, с. 290]. Ідея софійності (мудрості життя), софійного розуму, Меркурія-pous мудрих [18, с. 239], онтологічного оптимізму (апока-

тастасису – повернення первинної чистоти) [5, с. 311], маєвтики як мистецтва обпалення себе вогнем мудрості Бога з поглинанням ілюзій, Богоявлення в людині внутрішнього Світла, з сіянням еманадій Єдиного, будучи «в цьому та не від світу цього» – ті апперцептивні поняття, «інструментальні символи», що, як і у казці, чарують у міфах, філософській рефлексії Платона, бо завдяки їм Божественна природа людини «як зміст несвідомого, усвідомлюється і фіксується у свідомості», коли «несвідомі змісти переводяться до свідомості», щоб «там їх можна витлумачити та інтегрувати» [18, с. 239–240]. За відсутності витлумачення – невротизм, одержимості, інтелектуальні збочення, релігійно, політично замасковані. З проясненням інтерпретацій осягаємо інтенції науки.

У Платона Благий Розум Єдиного уособлює мудрість з її проявом у софократів. Розум – одна з іпостасей онтологічної тріади «Єдність-Розум-Світова Душа». Єдине зливається з Благим, трансцендентне, організовує, структурує буття, надає форми (сутність, порядок, досконалість, вищу цінність) безформеному, принцип (сутність, субстанція) буття. Єдине Благо породжує чистий Розум, живу, максимально узагальнену, граничну впорядковану, досконалу, прекрасну істоту, втілену в живому Космосі, розрізняє матеріальне, є здатність Душі. А Світова Душа безтілесна, безсмертна, єднає світ ідей та світ речей, є їх, як і форми та матерії, суміш, основоположення руху. Втрата філософами мудрості, за Платоном, веде до появи тимократів з їх завищеною самооцінкою («високої думки про себе» [9, с. 248]), марнослав'ям. Все це наслідок домішки «міді ... до золота щирого» душі, втрати нею «чистоти серця», бо коли «божественне золото – те, яке дароване богами», що завжди є в цілісній душі аристократа Духу, то «вони не мають жодної потреби в золоті людському» [9, с. 106–107].

Нагадаємо, що К. Юнг зазначав, що «символіка цілісності користується образами, схемами» (золото, коло, мандала, сонце), «які споконвіку та в різних релігіях виражають світову основу і божество» [18, с. 275]. Виразом цілісності людини у християнстві, за К. Юнгом, є «архетип Боголюдини, який, з одного боку, став історичною дійсністю у постаті Христа, а з другого боку, як «вічно» присутній, панує над душею як верховна цілість, власне, як *самість*» [18, с. 257]. «Христос унаочнює архетип самості», є «найближчою аналогією самості та її значення», «символ самості» [18, с. 61, 71, 101]. Інакше кажучи, досягнення індивідуальної цілісності – це мета, еволюційне завдання й розкриття повноти природи архетипу «самості» людини до рівня Боголюдини. Ісус, Крішна, за К. Юнгом, є такою повнотою розгортання цілісності Я. Цей архетип «панує над душею

як верховна цілість», тобто є управлінським інформаційно-енергетичним зародком, «геномом», що задає програму розгортання змістів психічного кожного в процесі його індивідуалізації. Реінкарнація – життєве поле розгортання програми. А філософ-правитель, «божественне золото ... дароване богами» у Платона, Христос-Спаситель у християн, архетип «самість» в аналітичній психології – це відповідно філософська, міфологічна, релігійна, наукова інтерпретації, символи цілісної Боголюдини, вільної від ілюзій «світу цього» (гун матеріальної природи в індуїзмі). У Платона така людина «припасовує один до одного три свої внутрішні начала, ніби три основні тони співзвуччя – високий, низький і середній, не оминаючи й проміжних тонів, які там зустрічаються. Усе це вона поєднує разом і так із великої кількості розбіжностей досягає повної власної єдності, стає розсудливою і внутрішньо згармонізованою» [9, с. 136]. За нецілісності, у психіці тимократів виникає психологічне новоутворення: неприязнь, «ворожнечі початок», як «вічнозмінна природа», і «прагнучи влади й пошанувань, має в собі щось від пожадливої вдачі й певну домішку, ворожу доброчесності», бо «від тієї людини відступився» «Розум, поєднаний з культурою, що дарують Музи» – «на все життя єдиний рятує добродетельності людини, яка її має» [9, с. 246].

Отже, софократ – це цілісна («золота», згармонізована у повноті власної єдності) Боголюдина («божественна натура» [9, с. 193, 196], з «припасованими началами», «природними взаєминами» «між владарюванням і підлеглистю її начал» [9, с. 137], стаючи «богорівною і богоподібною» [9, с. 197]), яка володіє Розумом, що: а) по-перше, виплеканий в культурі, по-друге – дарований разом з культурою духовними сутностями (Богами, Музами – богинями, покровительками поезії, мистецтва, наук), які є за межами світу речей, але пронизують його наче «духовна гравітація»; б) рятує від недоброчесності, дозволяючи бути «на все життя» добродетельним; в) є «найкраще начало нашої душі», яке усвідомлено можна спрямувати «вгору до споглядання найдосконалішого» – Сонця-Добра [9, с. 230]; г) осягає ідею Блага/Добра, яка впорядковує живий Космос, а «у світі уявному ... народжує правду і розум» [9, с. 213]; г) дозволяє філософу спілкуватися з Благем як «з чимось божественним і впорядкованим», і, «наскільки це можливо для людини, сам стає впорядкованим і божественним» [9, с. 196]; д) та частинка божественної суті людини, якою вона «торкнеться самої суті кожної речі тією частиною своєї душі, якій дано їх торкатися, а дано це лиш спорідненому з ними началу. З його допомогою людина наблизиться до справжнього буття й поєднається з ним, у неї зродиться ясний розум,

і вона пізнаватиме правду й житиме з правдою, живитиметься нею і тільки тоді звільниться від страждань, а швидше – ніколи» [9, с. 185].

Паралелі в християнстві – Христозум. У версії єговістів («нехай Бог, джерело витривалості й потіхи, наділить вас таким же складом розуму, який був у Христа Ісуса» [3, Рим. 15:5]) смисл дещо зміщено щодо перекладу І. Огієнка («А Бог ... нехай дасть вам бути однодумними між собою за Христом Ісусом» [2, Рим. 15:5], І. Хоменка («Бог же ... за прикладом Христа Ісуса, нехай дасть вам, щоб ви між собою однаково думали за Христом Ісусом» [2, Рим. 15:5])). В одних якостях розуму (склад розуму, як у Ісуса), в інших – якостях мислення індивіда, групи (думати за прикладом Ісуса, на рівні свідомості Христа, нікому не падати нижче межі, за якою діє вже людський, той, що в світі речей, але не Христовий розум, що долучається до ідеї Добра в світі ідей і торкається «божественної суті» кожної речі). Про нову якість розуму, порівняно з людською, є і у посланні: «Бо «хто розум Господній пізнав, який би його міг навчати?» А ми маємо розум Христів!» [2, 1 Кор. 2:16]. Тобто, маючи склад розуму, який був і в Ісуса, маємо розум Христів (Христозум), який може навчати. «А людина тілесна не приймає речей, що від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона зрозуміти їх не може, бо вони розуміються тільки духовно» [2, 1 Кор. 2:14]. І розуміються вони духовно завдяки розуму Христа в людині, «щоб знати про речі, від Бога даровані нам» [2, 1 Кор. 2:15]. Отже, цілісна (свята) людина-філософ набуває Розум Христа (Логоса, розум Господній), цим проявляє свою божественну суть, торкається суті божественного в кожній речі, що наближає, поєднує зі справжнім (реальним) буттям, живучи «домірно» в правді «достатнього й досконалого контакту з усім, що існує» поза стражданнями в служінні [9, с. 181, 194].

Психологічний символізм Риби-Христа, за К. Юнгом, «є мостом між історичною постаттю Христа і природою душі людини, у якій криється архетип спасителя. Таким способом Христос став внутрішнім пережиттям, «Христом у нас», «рецепцією Христа у психічну матрицю», «втіленням Сина Божого, але вже не в теріоморфній, а в поняттєвій («філософській») символіці» [18, с. 258–259]. І у цьому переході від алхімічно-астрологічної символіки до психолого-філософської поняттєвої символіки «виражається процес усвідомлення» [18, с. 259]. Проте «інтелектуальне усвідомлення має надто мале значення, оскільки ми знаємо лише слова про щось, але саме це «щось» залишається для нас невідомим зсередини» [18, с. 56]. Тільки досвідне переживання «метафізичних уявлень», як от «Христос в нас», дозволяє осягати їх як живі,

універсально присутні психічні процеси, що «набувають справжнього і первинного сенсу» [18, с. 57–58]. Напрошується інтерпретація «рецепції» і як символічно-метафоричної презентації (для свідомості, обмеженого розумом его), локалізації цілісного фрактала Я «Христос у нас». Він містить інформаційно-енергетичну світлокопію (ідею конкретної людини, «безвадне поняття» християн, першообраз «у божому розсуді», до якого, в інтерпретації Кантом Платона, у спогляданні може долучитися чистий розум [4, с. 49]), яка задає множинну природу людини на планах матерії. А «Христос в нас» як пережиття – це «усвідомлення Богом Себе як любові» в світлиці серця, де «ми пізнаємо Бога як любов і як розповсюдження любові» [17, с. 106], переживання в собі того полум'я «світла Життя», що «сяє в темряві, і темряві його не перемогти» [3, Ів 1:4,5]. Випромінювати його є «божественний план кожного» [17, с. 33–34]. Це та світлиця Я, в якій відчуваємо, сприймаємо, переживаємо власну Христоякість, живого Христа в собі як високоорганізовану структуру в структурі самосвідомості, що: а) дає усвідомлення; б) через яку, завдяки якій рецепторами сприймається і перетворюється енергія подразників на нервові збудження; в) йде процес сприйняття, переробки інформації, що надходить в організм від сенсорних систем при її дії на них цієї більш високоорганізованої Христорструктури як адекватного «духовного» подразника, віщого голосу, генія, даймона Сократа [10, с. 39; 12, с. 305; 11, с. 284] (духовно-фізіологічний вияв). І усвідомлення процесу трансляції (як великого блага) якостей Христа людини в її сонячному блиску в світ – та «чаша святої мудрості», що «цінуватиметься при створенні нового майбуття» й «приведе до більшого розуміння і його застосування», привідкриваючи «завісу нових можливостей» [17, с. 36].

Аоскільки «Христос унаочнює архетип самості. Він являє собою цілісність божественного, чи небесного типу, преображену людину, Сина Божого, ...незаплямованого гріхом» [18, с. 61], то циклічна активізація цього архетипу в період між ерами Риб і Водоля активізує поляризацію потенціалу Розуму Христа і его-розуму в індивідуальній, колективній психіці. Сенс такої поляризації – у виході із надр на поверхню свідомості індивідуальної, колективної «тіні», і можливість усвідомлено долати її, его-розум, його ірраціоналізм, їх продукти. Війни, корупція, оборудки, опора на силу зброї, зовнішнього месію («Ісус – єдиний Христос-Спаситель», «Ющенко! Ющенко!», «Трамп – рятівник Америки», «Путін – це Росія»), тощо – експліцитні вияви «тіні», несвідомості. Їх подолання є індивідуацією, дорослішання до «зрілості в Богові» [17, с. 48], Розуму Христа. Приходиться само-

свідомо вибирати «себе в собі» – проявляти свій потенціал святості чи свою «тінь». Адже архетип людського «духа здатен як на добро, так і на злу дію, все ж від вільного, тобто свідомого, рішення людини залежить те, чи не перетвориться навіть добре на сатанічне» [19, с. 327]. Юнг наголошує: «Величезним людським гріхом є несвідомість, але до неї набожно схиляються навіть ті, хто мав би бути вчителями і взірцями для інших» [19, с. 327]. Мова про авторитетів науки, церкви, політики, освіти, схильних радше до церковної, наукової ортодоксії, несвідомості індивідуального Христа, його розуму в собі, ніж відкрито про це готові заявити. Надзавдання культури – звільнення від одержимості, несвідомості, бо покращення, зміни зовнішні не торкаються внутрішньої природи людини [19, с. 327–328]. Звідси три виклики Христа щодо готовності усвідомлено його прийняти: 1) є вищі, ніж зазвичай, стани свідомості; 2) кожен має потенціал свідомості Христа; 3) визнання, що Христос є у мені [21]. Християни, окрім богомилів, 2, 3-й виклики не пройшли. Їх Ісус – ідол, а не живий приклад набути Розум, свідомість Христа кожним. Це виклики і науковій масовій свідомості.

З аналізу Юнга ясно, що Христорозум має ієрархічну субординацію трьох синівств (начал Христа) (1-е синівство – Христос Духу, 2-е – Христос душі, 3-є – Ісус, син Марії, людина в плоті [18, с. 98]). «Отже Ісус є прикладом пробудження третього синівства, що його являє собою, вичікуючи у пітьмі, людство» [18, с. 97–98]. Адже «в несвідомому людстві криється латентний зародок, який відповідає зразкові Христа. Як і чоловік, Ісус став свідомим лише завдяки світлу, яке виходило з вищого Христа і натур у ньому, так і світло, яке випромінюється з Ісуса, пробуджує цей зародок у несвідомій людині і спонукає його до розділення протилежностей» [18, с. 100] Христа і тіні его в собі. В цьому егалітаризм «духовного аристократизму». Будь-яка гусінь може «вознестися» в стан метелика, лотос – піднявшись з дна водойми, розкритися променям сонця, індивід – набути цілісності «досконалої внутрішньої людини» в процесі індивідуації, даймона, генія [11, с. 284], самості-Христа-Крішні-Будди-Марії, стати живим Христом «у плоті», бо тоді для вас «зійде Сонце Праведности та лікування в промінях Його» [2, Мал 4:2]. Лікування – усвідомлене Христорозумом звільнення від его.

З психологічних прояснень К. Юнга випливає, що в кожному є три натури Христа, три світла Христа, а, отже, і три сонця Христа, три синівства, три розуми Христа. А син – посередник між отцем і дітьми сина, внуками. Тоді перший Син – Христос Духу є посередником між Благом-Добром світу ідей і другим Сином,

що пробуджує третього – індивідуального Христа кожної людини, яка є в світі речей. Отже, другий Син (Христос душі) – посередник посередника між світом ідей і Христом плоті, що є у світі речей, між Духом і душею як ентелехією тіла. То ж другий Син пробуджує індивідуалізованого Христа в плоті кожної людини. І всі три різного рівня ієрархічної організації Христи утворюють «латентний зародок, який відповідає зразкові Христа» в кожному. І ці три Христи утворюють єдність цілісності внутрішнього Розуму Христа – Розуму «внутрішньої людини» (К. Юнг, Г. Сковорода). Трисферний Розум Христа є внутрішнім ядром – внутрішнім сонцем зовнішньої людини, як ядра сонця, Землі, зародка жовтка яйця, огорнутих зовнішніми сферами (солярна, пасхальна метафори).

Тоді наближення «до справжнього буття», поєднання з ним можливе насамперед завдяки ієрархічній субординації начал Розуму Христа (3-х синівств) і ієрархічній підпорядкованості їм зовнішнього розуму, волі, бажань. Світло Сонця-Добра еманує через «натури світла Христа» (світло Розуму вищого Христа – Христа Духу, світло Розуму Христа душі, (який, порівняно з Христом Духу, «опускається дещо глибше вниз, але отримує «крила, які дав Платон душі у «Федрі»» [18, с. 97]) та через світло Розуму Христа в плоті) пробуджує «латентний зародок, який відповідає зразкові Христа» в людині. А «пробуджений» Христос, той, у кого зовнішні начала (зовнішній розум, воля, жадання) є в субординації з ієрархічними рівнями внутрішнього Розуму 3-х Христів, як в Ісуса, Будди, еманациями своєї Христосвідомості «пробуджує цей зародок у несвідомій людині», зцілюючи оточуючих своїм Хриstopромінням.

Формалізуючи, структура душі (розум (P), несамовитість (H), жадання (Ж)) у Платона. її інтерпретація К. Поппером (розум (P), енергія-воля (B), звиринні інстинкти (I)) схематично набуває вигляд для: 1) філософа (Ф): $P \rightarrow H \rightarrow J \rightarrow P + B + I$ – повнота мудрості, де знак « \rightarrow » символізує ієрархічну підпорядкованість складників душі; 2) тимократа (тм): $P \rightarrow H \rightarrow J \leftarrow P + B > (-I)$ – мудрість втрачається, де мінус (« $-$ ») тотожний « \leftarrow », вказуючи на «непослух», опір ієрархічно нижчого (інстинктів-жадань) ієрархічно вищим сферам-складникам (у даному випадку – розуму, волі для тимократа); 3) олігарха (о): $P \rightarrow J \leftarrow H \leftarrow J = P > (-B) + (-I)$ – розум сильніший (знак « $>$ ») за опір волі та інстинктів; 4) демократа (д): $P \rightarrow H \rightarrow J \leftarrow P + B < (-I)$, де знаки « \leftarrow » і « $<$ » символізують переважаючу силу, в даному випадку інстинктів ($-I$), над ієрархічно вищими $P + B$, хоча ($-I$) векторно співпадають з $(-I)$ у тимократа, проте вже домінують, а не підкоряється, як $(-I)$; 5) тирана (тр): $P \rightarrow J \leftarrow H \leftarrow J = P < (-B) + (-I)$ – розум під повним контролем

несамовитої волі та інстинктів у тирана; 6) філософа відродження, що приходить після інволюції душі (+Ф): $+P \rightarrow +H \rightarrow +J \rightarrow +P + +B + +I = 0$, де « $+$ » символізує приріст позитивної якості завдяки набутому досвіду в процесі змін циклу на шкалі-треку уробороса.

Позначивши Христорозум: Духу як «ХрРзДх», душі («ХрРзДш»), плоті – («ХрРзпл»), маємо для кожного з типів правителів свою структуру «ядра» Христорозуму (ХрРз) в його 3-х станах: а) максимуму; б) мінімуму (« $\sim \text{min}$ »), дозволяє проводити світло Ероса (Вищої любові, лібідо, Святого Духу) через себе, проте не може активувати Христорозум нижчого рівня; в) живлення, близько, але дещо більше нуля ($\rightarrow 0, \sim 0, \neq 0, > 0$). Тоді схематизація структури душі за Платоном/Поппером буде тільки зовнішньою оболонкою довкола тріади ядра Христорозуму відповідно до інтерпретації К. Юнга, функціонуючи як піраміда ланцюжка сфер (матрішка) для кожного типу людини з їх мірою софійності розуму (у [дужках] – схема за Поппером):

1) (Ф): $(ХрДх \sim \text{max} + ХрДш \sim \text{max} + Хрпл \sim \text{max}) + (P \rightarrow H \rightarrow J \rightarrow) / [(P + B + I)]$ – повнота Мудрості Божественного Розуму. Світло трьох Христів проходить до нижніх сфер безперешкодно, ієрархічно їх впорядковує, дозволяючи бути поза печерою і бачити кризь ілюзії (бути в цьому, та не від світу цього). Свідомість освітлює поле буття потужними внутрішніми прожекторами усебічно без тіней. Зовнішній розум, воля, бажання, як соняшник, розгорнуті по сонцю внутрішнього індивідуального Христа, проявивши живого Христа в тілі.

2) (тм): $(ХрРзДх \sim \text{max} + ХрРзДш \sim \text{max} + ХрРзпл \sim \text{min}) + (P \rightarrow H \rightarrow J \leftarrow) / [(P + B > (-I))]$. Христорозум плоті «зів'яв». Поява ілюзій его-жадань в розумі душі,

3) (о): $(ХрРзДх \sim \text{max} + ХрРзДш \sim \text{min} + ХрРзпл \sim 0) + (P \rightarrow J \leftarrow H \leftarrow J) / [(P > (-B) + (-I))]$, де Христорозум душі послаб, а плоті – майже згас, тому зовнішній розум непереконливий для інстинктів, пожадань, хоча стримує їх повне свавілля.

4) (д): $(ХрРзДх \sim \text{max} + ХрРзДш \sim 0 + ХрРзпл \sim 0) + (P \rightarrow H \rightarrow J \leftarrow) / [(P + B < (-I))]$. Душа, тіло Розуму Христа втратили, блокують собою Світло Розуму Духу. Зовнішній розум спрямовує волю, але інстинкти направляють поведінку. 5) (тр): $(ХрРзДх \sim \text{min} + ХрРзДш \sim 0 + ХрРзпл \sim 0) + (P \rightarrow J \leftarrow H \leftarrow J) / [(P < (-B) + (-I))]$. Розум Духу проявлено мінімально, Христорозум душі, плоті не функціонує, ледь живлячи зовнішній розум душі, який під владою его-волі й его-бажань.

6) +Ф): $+ХрРзДх \sim \text{max} + +ХрРзДш \sim \text{max} + +ХрРзпл \sim \text{max}) + (+P \rightarrow +H \rightarrow +J \rightarrow) / [(+P + +B + +I)]$, приріст якості Божественного Розуму, з досвідом зцілення всіх, тирана теж, якісний «квантовий» стрибок з набуттям нової якості потужності Світла Розуму 3-х Христів і глибше осягнення Добра в кінці, ніж на початку циклу.

+Ф-Ф=Δ Мудрості, її приріст, зростання відродженої міри софійності Розуму Христа. Маємо подібність з приростом знання у спрощеній 4-хчленній схемі Поппера $P1 \rightarrow TT \rightarrow EE \rightarrow P2$, де $P1$ – початкова проблема, TT (tentativ theory) – пробна теорія для вирішення проблеми, EE (error elimination) – усунення помилок через перевірку теорії в експерименті чи в критичній дискусії, $P2$ – прикінцеві проблеми. Прогрес – приріст знань, дистанція між $P1$ і $P2$.

Отже, два (1; 6-й, початок і кінець циклу) стани свідомості з повнотою прояву Богорозуму і душі довкола є божественними (софократ); два (2; 3) – раціональні, не божественні (тимократ, олігарх); два (4; 5) ірраціональні, бо зовнішній розум ледь (~0) проводить Христорозум, і начала нижчі сильніші (демократ, тиран). Є два «квантові стрибки»: «гріхопадіння» зі стану 1 у гординю шанобства стану 2; «вознесіння» (з 5 у 6). Досвід негативу наслідків небожественних станів прояву нецілісної психіки (втрати нею золота свідомості Христа) душі через, коли життя – експеримент-страждання незрілих, відроджує внутрішню ієрархію Розуму Христа, цілісність у мудрих, добровільне дотримання ними Блага як закономірності внутрішнього світіння Добром в цілісності Єдиного Життя Єдиного, дезінфікуючи війни, корупцію, егоїзм в собі, світі Еросом Неба. Це «налаштування інформаційно-енергетичних струн душі» на резонанс цілісності Єдиного Буття, постійна інтроспекція, самоперевершення, духовний аутопоезис.

Висновки. 1. Божественний Розум у Платона – жива високоорганізована ієрархічно диференційована свідома структура цілісності Буття Єдиного. 2. Божественність – атрибут розуму «софократа», субординація 3-х синівств Христа (К. Юнг), ієрархічна цілісність Розуму Христа (квантово-польова структура – постнекласична інтерпретація), сонячне ядро зовнішніх розуму, імпульсивно-вольової, жадаючої сфер (електромагнітного поля психіки в класиці Ньютона), якими струменить Ерос Афродіти Небесної, Святий Дух, Психічна Енергія, Любов Єдиного Життя. 3. Софійному розуму притаманні: а) добродійні якості – цілісність (святість), добровільність, мудрість, любов, чистота, істинність, благість, лагідність, миролюбність, інтегративність, свобода, гармонійність, прозорість, відродження, творча воля, правдивість, справедливість; б) властивості – ієрархічність, спектральна множинність, інформаційно-енергетична провідність, світлоносність, солярне сіяння, животворність, цілющість, дезінфекція егоїзму, буттєвість. 4. Христорозум – смисло-субстанційне, інформаційно-енергетичне ядро, носій Христообразу (безвадного поняття), апріорна

структура матриці Христа для душі індивіда в світі речей, її чистий розум мудрої єдності з Духовним Сонцем Блага в Богоієрархії (Богів, Богинь-Муз) Єдиного. Втрата цілісності повноти Розуму Христа є «квантовим падінням» в печеру зовнішнього розуму, ірраціонального «раціоналізму» вад тимократа, олігарха, демократа, тирана з їх внутрішньо-зовнішніми конфліктами, стражданнями. 5. Цілісний, диференційований, недуальний характер природи розуму «софократа» проникає крізь дуальні протилежності ілюзій егоцентризму зовнішнього аналітичного розуму, що ідентифікується з ієрархічно нижчими початками. 6. Сприйняття Христорозуму як Богоструктури інтелектом – умова особистого пережиття «Христа в собі». 7. Апперцептивні поняття Платона – інструментальні символи трансляції несвідомих змістів в свідоме, їх інтеграція, витлумачення в постнекласиці веде до усвідомлення Богоприроди людини. 8. Інтерпретації Христосвідомості – це відображення станів цілісного розуму в процесі його індивідуалізації, дорослішання через міфо-релігійну, філософську, наукову свідомість в її класичній, некласичній, посткласичній парадигмах з їх образами, символами, метафорами (золото, золоте руно; Христос-Сотер; самість, вертикально-монадна репрезентація Універсуму, квантово-польова структура). 9. Софійність розуму – у єднанні всього з усім, вияві, доланні его, й суголосна з: а) розумінням Розуму Христа як потенціалу кожного (езотеризм християн, Наука Єдиного Життя); б) інтенціями постнекласики, не вільної від ортодоксії матеріалізму класичної науки. 10. Осмислення в постнекласиці епістемологічних матриць Єдиного Життя в творчості Платона звільняє від дуалізму замилювання і його стигматизації ортодоксією матеріалізму як ідеаліста, без відмови від наукової критики ідеалізацій, упереджень мислителя. 11. Софійний сенс ірраціоналізму війн, корупції – вияв ілюзій, обмежень аналітичного розуму, роз'єданого зі своєю Бого- (Христо) структурою, приріст мудрості Живих Христів в «цивілізації любові». Софійний розум в психіці українців, еднаючи архетипи Логосу, Дао, Дхарми в архетипі Софії – запорука онтологічного оптимізму повернення до первісної чистоти Витоку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бесіди Наодинці з Єдиним. Визнання Єдиного. Чернівці, ВІЦ «Місто», 2024. 192 с.
2. Біблія. Перекл. І Огієнка; перекл. І. Хоменка. URL: <https://ukrbible.at.ua/>
3. Біблія. Перекл. нового світу (навч.-не видання). URL: <https://www.jw.org/uk>
4. Кант І. Рефлексії до критики чистого розуму/ Пер. з нім. й латини та прим. І. Бурковського. К.: Юнівер, 2004. 464 с.

5. Кримський С. Під сигнатурою Софії. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.
6. Махній М. Історія психології: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово» 2016. 472 с. URL: <https://makhnii-history.blogspot.com/2016/02/>
7. Наука Єдиного Буття / Наука Єдиного Життя. Чернівці, 2009. 200 с.
8. Основи психології: Підр. / За заг. ред. О.Киричука, В.Роменця. 4-е вид., стереотип. К.: Либідь, 1999. 632 с.
9. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д.Коваль. К.: Основи, 2000. 355 с.
10. Платон. Апологія Сократа / Діалоги. К.: Основи, 1999. С. 20–41.
11. Платон. Федон / Діалоги / Пер. з давньогр. К.: Основи, 1999. С. 234–293.
12. Платон. Федр / Діалоги / Пер. з давньогр. К.: Основи, 1999. С. 294–339.
13. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Т. I. У полоні Платонових чарів / Пер. з англ. О. Коваленко. К.: «Основи», 1994. 444 с.
14. Постулати Єдиного Життя / Книги Єдиного Життя. Т. III. Чернівці, ВІЦ «Місто», 2016. С. 7–22.
15. Роменець В., Маноха І. Історія психології ХХ століття. К.: Либідь, 1998. 992 с.
16. Цехмістро І. Голістична філософія науки. Харків: Акта, 2003. 279 с.
17. Человеческая аура. Пер. с англ. М.: «Лонгвелло», 2003. 285 с.
18. Юнг К. Г. Аіон: Нариси щодо символіки самості / Пер. з нім. К. Котюк; наук. ред. укр. вид. О.Фешовець. Львів: Вид. «Астролябія», 2016. 432 с.
19. Юнг К. Архетипи і колективне несвідоме / Пер. з нім. К. Котюк; наук. ред. укр. вид. О. Фешовець. Львів: Вид. «Астролябія», 2018. 608 с.
20. Юнг К. До питання про підсвідомість / К.Юнг та послідовники. Людина та її символи. К.: Вид. «Центр учбової літератури», 2022. С. 13–108.
21. Do you really see that the Christ is in YOU? URL: <https://ascendedmasterlight>
22. The difference between Christ and anti-christ. URL: <https://askrealjesus.com/the>
23. The Way of Christ versus the way of anti-christ. URL: <https://askrealjesus.com/t>
24. Your Christ self. URL: <https://ascendedmasterresources.com/who-you-are-main->